

IZHAJA VSAK DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, osmrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljive in utočljive v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne kopirajo se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Tovariši delavci!

Za delavstvo v Lloydovem arsenalu se bližajo silno resni časi. Dan za dnevom se množe odpuštilne delavstva, videti je, da hoče vodstvo Lloydovih delavnic po malem začeti z opustitvijo del v arsenalu. To pa pomeni za nas izgubo zaslužka, izgubo kruha.

Da se porazgovorimo o tem življenjsko-vážnem vprašanju, sklicuje naša skupina

javni shod

v sredo, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu.

Tovariši delavci! Udeležite se tega shoda v čim večjem številu.

Za vaš kruh gre, za vaš in vaših družin obsoj.

Skupina NDO „Lloyd“.

BRZOJAVNE VESTI.

Angleška misija na Dunaju.

DUNAJ 12. Sinoči je priredil angleški poslanik Cartwright na čast angleški specialni misiji večerjo, na katero so bili povabljeni lord Rosebery s člani misije, častni kavalirji in mnogo dvornih in državnih dostojanstvenikov.

DUNAJ 12. Lord Rosebery je posetil včeraj popoldne ministra za unanje stvari grofa Aehrenthala.

Ogrski ministri na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 12. Listi poročajo, da pride ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary danes s svojega posestva Hedervary na Dunaj; istočasno dospe s Semeringa na Dunaj finančni minister Lukacs. Na Dunaju bo navzoč tudi hrvaški ban dr. Tomašić.

BUDIMPEŠTA 12. „Ogr. biro“ javlja z Dunaja: Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary je danes ob 11. uri popoldne v sprejel sekcijnega načelnika kabinetne pisarne pl. Daruvar in se je ob 12.30 podal v cesarsko palačo, kjer ga je vsprejel cesar v avdienci. Ministrski predsednik je poročal cesarju o tekočih političnih dogodkih in o svojih bodočih namerah. Govor je bil tudi o vprašanju sklicanja delegacij. Konečno se je ministrski predsednik zahvalil za posredljeno mu odlikovanje. Po avdienci, ki je trajala nad eno uro, je ministrski predsednik izjavil nekemu poročevalcu, da se vprašanje sklicanja delegacij določi še le na skupni ministrski konferenci, ki se bo vršila na Dunaju dne 22. t. m. Tekom popoldne

bo ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary konferiral z ministrom za unanje stvari in z banom Tomašićem. Ban pride še danes popoldne na avdienco k cesarju.

Ban Tomašić pri cesarju.

BUDIMPEŠTA 12. „Ogr. biro“ poroča z Dunaja: Hrvatski ban dr. Tomašić je bil danes popoldne pri cesarju v privatni avdienci. Poročal je cesarju podrobno o političnem položaju in o bodočih volitvah. Avdienca je trajala tri četrt ure. Potem je ban posetil ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervaryja in se dlje časa razgovarjal z njim.

Sklicanje deželni zborov.

DUNAJ 12. Jutrnja „Wiener Zeitung“ objavi cesarski patent, s katerim je sklican deželni zbor šlezjski na 19. t. m., deželni zbori nižavavstrijski, solnograški, štajerski, koroški in predaljski na 20. t. m., deželni zbor gališki na 22. t. m., deželni zbor gorenjavstrijski na 28. t. m. Drugi deželni zbori, ki bodo zborovali še prihodnje jesen, bodo sklicani pozneje.

Nemški cesar na Ogrskem in na Dunaju.

MOHAČ 12. Nemški cesar Viljem pride semkaj na lov v petek dne 16. t. m.

DUNAJ 12. Nemški cesar pride na Dunaj dne 20. t. m. ob 8.30 predpoludne. Popoldne poseti cesar člene cesarske hiše. Ob 6.30 bo obiteljski obed v Schönbrunn. — V torek dne 21. t. m. obišče cesar med drugim lovsko razstavo, ob 9.20 zvečer pa odpotuje z Dunaja.

Tunguzi oplenili ruski parnik.

HARBIN 12 (Petr. brz. ag.) Ko je bil neki ruski parnik, na katerem se je nahajalo 80 kitajskih potnikov, oddaljen 30 verst od Harbina, so nekateri Tunguzi, ki so bili med potniki, ubili oba gospodarja ladje, zvezali kapitana in potnike ter jih oropali. Več jih je bilo ranjenih. Roparji so na to pokvarili stroj. Parniku je prišel na pomoč nek ruski križar obmejne straže.

Evharistični kongres v Montrealu.

MONTREAL 12. Evharistični kongres je zvršil danes z impozantno procesijo, ki je šla iz cerkve Notre Dame do Fletcherfielda. Procesije so se udeležili kardinal Vanutelli, mnogo nadškofov in 115 škofov. V Fletcherfieldu je bila služba božja in govor, ki ga je imel nadškof iz Saint Louisa.

Novo srbsko posojilo.

BELIGRAD 11. „Večerke Novosti“ javlja, da namerava srbska vlada v spopolnitev oborožanja vojske, gradnje novih železniških prog in v pokritje primanjkljaja še v tem letu najeti v Parizu novo 100 milijonsko posojilo.

Princ Gjorgje zopet v Belemgradu.

BELIGRAD 12. Princ Gjorgje se je po daljši odsotnosti iz Francoske vrnil v Beligrad.

Letina na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 12. Glasom uradnega poročila, ki ga je izdalo poljedelsko ministrstvo, se je letos pridelalo na Ogrskem: 50,291.900 kvintalov pšenice, 14,503.300 rži, 13,847.700 ječmena, 10,541.700 ovs,

Vsi so se resnici zasmeli, skoro zakrohotali. — Spočetka so mogoče res hodili umetniki vsled lepih motivov, katere ima Logarjeva dolina; a človek bi preje mislil, da je bilo vse to le pot seznaniti se z „Logarjevimi frajlami“ kakor so jim rekli kmetje.

„In veste kaj gospod“ je nadaljevala Finica. „Kaj bi vi hoteli, — oprostite — meni napraviti kako pesmico. To je moja navada, da hočem imeti od vsakega človeka kaj za spomin.“ Tako je prosila Finica Pavla.

„Veš kaj, Finica? Čeden fant je Pavle. Svetujem ti, da se zaljubiš. Ovekovčel te bo s svojim pesniškim talentom. Kaj bi ne bilo to za te Finica,“ je govoril Slavko z opominjajočim glasom in jej v neki ljubomunosti nalahno zažugal s prstom. — Slavko je bil namreč res zelo hitro ljubosumen.

„Ti si pa res ljubosumen,“ je spregovorila Finica.

Vsi so se zasmeli tem besedam, Finica in Slavko pa sta zarudela. Izdala sta se in nista si vedela pomagati iz te zadrege. — Kmalu je vedela o tej ljubezni vsa Logarjeva hiša in v malo dneh so že govorile klepetave, grbaste babnice: „To pa ni dobro za Logarjevega študenta. Veste kaj? No, saj pravim: Ženske so pa res zapeljiva stvar na svetu. K Logarjevemu so prišle namreč iz Trsta neke „frajle“, ki so se prišle hladiti v naše kraje. Pravijo, da je tam zelo velika vročina. In sedaj? — Kar

48,356.016 koruze, 46,845.900 kvintalov krompirja.

Turčija.

CARIGRAD 12. List „Sabah“ poroča, da namerava nek angleški sindikat zgraditi podmorski tunel nad Skutarom in Pero.

SOLUN 12. Turška vlada je proglasila obsedno stanje nad okolico Kočan, ker je neka bolgarska ustaška četa pomorila več Turkov.

CARIGRAD 12. Semkaj je dospel angleški minister za notranje stvari Churchill.

Kolera.

DUNAJ 12. Včeraj in danes ni bilo nobenega novega slučaja kolere. Stanje gospe Gasselhuber in njene hčere se boljša. Osebe, vsprejete v bolnišnico, odpusté baje še danes.

CARIGRAD 12. Iz Bruse javljajo, da so tam obolele tri osebe za kolero.

RIM 12. V zadnjih 24 urah je v Apuliji na novo obolelo na kolero 35 oseb, umrli so štirje.

Dunaj 12. Glasom nekega izdanega bulletina je bil avstro-ogrski poslanik v Parizu grof Khevenhüller v soboto operiran radi nevalgičnih bolečin. Njegovo stanje je povoljno.

Dunaj 12. Včeraj je bil deseti splošni shod avstrijskih ključavničarjev.

Dunaj 11. Poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli se je povrnil semkaj.

New-York 12. V Jersey City se je zrušil tunel eriske železnice. Devet delavcev je bilo ubitih, deset pa ranjenih. Enega delavca pogrešajo.

Gdansk 12. Danes predpoludne je bil odprt 30. kongres nemških juristov. Navzočih je bilo mnogo uglednih nemških in avstrijskih juristov in zastopnikov državnih oblastnj.

S slavnosti na Cetinju.

(Od našega poročevalca.)

V ponedeljek dne 29. avg. se je slavilo 50-letnico kraljeve poroke z Mileno, hčerjo nekega domačega vojvode.

Zopet je že ob uri zjutraj svirala godba „budnico“ po mestu. Ob 7. in pol zjutraj pa so strel iz topa pozivali razne korporacije in vojake, da zavzamejo svoja mesta. Vojska se namreč ne zbira kakor pri nas v vojašnici, temveč naravnost na odkazanem licu mesta. Ker se je pred 50. leti knez poročil v cerkvi, imenovani „vlaški dom“, bilo je odrejeno, da se tudi zlata poroka (srbsko: zlati pir) vrši v tej cerkvi. Korporacije torej in vojništvo, ki so imeli nalog, da tvorijo špalir od dvora do cerkve, bili so pozvani s strelom iz topa, da se zberejo v Katunski in Sarajevski ulici ter zavzamejo določena mesta.

Po osmi uri je prišel po posebnem ceremonijelu (kakor sem ga že opisal) kralj s kraljico in celim dvorom. Sicer je bil v cerkev dovoljen vstop le proti posebni „ulaznici“ (vstopnici). Na koncu svečane službe božje je imel metropolit na kralja in kraljico nagovor. Za tem se je dvor zopet podal v „Gospodarjev dom“ ter tam z balkona prisostvoval svečanostnemu sprevedu, ki se je razvil od cerkve sem proti dvoru.

zmešale so tega reveža. Še šolo bo obesil na klin. To ni dobro, tako vama pravim!“ Kakor namazano kolo je tekel jezik Katri, ko je govorila te besede. Še bi ne nehala, ako bi se ne oglašila škurbasta Mica: „Res tako je, boš videla Katri, da bo tako, kakor ti praviš. Bogate pa so kakor se čuje. Denar imajo, denar.“

„I — kajpada,“ se je oglašila zopet prejšnja Neža. Če bi pa denarja ne bilo, bi pa ne bile tukaj. Kaj misliš, da jih ima Logar zastonj? Ni tako neumen, ne. Še dobro mu nese to. Ali ni res Mica in Katri?

„Jaz pa le to rečem,“ se oglašila Mica. „Denar ali beračija, to je vse eno. Fanta bodo zmešale, učil se ne bo nič — čisto nič!“

„Pa kaj pravite vidve,“ je začela zopet gostobesedična Katri. „Kako to, da ima Logar tako srečo. Vsako leto ima kake ljudi na počitnicah. Čudno se mi zdi, da od vseh krajev prihajajo. Pravijo, da je tista stara gospa celo iz Laškega.“

„No, to ni nič čudnega. Lepo hišo ima, nova je. Logarca je pa tudi postrežljiva žena. Suče se kakor „firtavka“, samo da se ljudem prikupi.“

Celo popoldne so klepetale jedino le o Logarjevih te stare klepetulje in tratile čas pred raztrgano Malensko bajto. Po Logarjevi dolini pa so govorili ljudje: „Logarjev študent je zaljubljen.“

* * *

Ta spreved je nudil zares redko sliko. Spremljan je bil po sto in enem strelu iz topa vrh „kule“ (stolpa nad monastirjem).

V sprevedu se je pomikala najprej šolska deca, kar je bilo radi tega nekaj posebnega, ker se sicer po cetinjskih ulicah otroka kakor ženo redko sreča! Dalje se je nahajalo v sprevedu višje uradništvo, razna društva, delegacije iz mesta in iz notranjosti dežele. Da so celi čas med tem sprevedom svirale na trgu godbe, menda ni treba še posebej povdarjati.

V tem sprevedu je bil en moment naravnost ginljiv. Med drugimi so se namreč nahajali v sprevedu tudi vojaki, in sicer ena četa moderno oboroženih Črnogorcev in ena četa starih lovcev z orožjem še iz leta 1860. In če je občinstvo aklamiralo posamezne gruč v sprevedu, priklopelo je navdušenje do vrhunca ob prihodu teh starih lovcev, sivih Črnogorcev. Da, celo kralja, tega okremenelega junaka, ki ga pač ne gane vsaka malenkost, ganil je ta prizor svojih najzvestejše mu udanih ponosnih sinov do solz. In stopil je doli se svojega balkona med nje ter vsakemu posebej podal roko v pozdrav ter ga v znak radostne hvaležnosti poljubil. Bil je to prizor, pri katerem se je orosilo marsikatero oko, a celi narod je prišel naravnost v ekstazo. Ljudje so v tem duševnem razpoloženju klicali in kričali, kakor da so blazni.

Cel spreved je trajal preko ene ure.

Za tem so čestitali visokima slavljenčema: Visoki gostje iz tujine, tuji poslaniki, diplomatični zbor, predstavništvo narodne skupščine, vlada, poglavarji treh veroizpovedanj: pravoslavne, katoliškega in mohamedanskega, ter slednjič gospe iz mesta in notranjosti dežele.

Za popoldne je bilo na dnevnem redu zopet: „narodno veselje“. Na splošno se je ponovilo isto od prejšnjega popoldneva: koncert beligradskega društva; zvečer čarobno razsvetljenje, umetni ognji itd. V mestnem parku za posebej pozvane goste garden-partie.

V torek se je veselje prejšnjega dneva nadaljevalo in ponavljalo. Mestna občina cetinjska je priredila pozvanim gostom banket, ki se ga je udeležilo par tisoč oseb; odbor za proslavo pa je priredil še ples, katerega se je udeležil tudi kraljevski par z družino in visokimi gosti.

S tem so končale cetinjske slavnosti, lepi dnevi aranžueški!

Agrarno vprašanje na Ruskem.

Praska „Union“ je dobila iz Ruske sledeče pismo:

Navadno ima vsak preobrat v državi slabo in dobro stran, katera pa pride šele po dolgih letih na dan s svojimi sadovi.

To se dogaja tudi na gospodarskem polju. Skoraj pri vsakem preobratu izpodrine nove, boljše razmere stare navade in razvade.

Tako je bilo in je še sedaj v Rusiji po preobratu leta 1904-6.

Prav lahko primerjamo tek te nove revolucije, katero pač vsak čitatelj pozna, z onim francoske, ali posledice so popolnoma drugačne.

Poglejmo zopet malce v Logarjev vrt. Takega življenja pa tudi še ni bilo, toliko upitja, cvilenja in vrišča!

„Smentana mladina,“ je godrnjal berač na cesti. „Srečna si, ki živiš tako lepo življenje.“ Raztrgana obleka, zašita z raznobirnimi flikami na vseh koncih in krajih in zamazan klobuk sta pokrivala sključeno beračovo telo. Na starem dežniku, katerega je imel oprtega na levi rami je bila privezana čula in stari, raztrgani, vendar skrbno osnaženi škornji. S solznim očesom je zrl v Logarjev vrt in neprenehoma godrnjal nad mladino, ki se je pojavila in lovila po vrtu.

„Kako srečna si gospoda. Nebesa imaš že na tem svetu, nas berače pa poriva usoda življenja od enega kraja do drugega za grizljajem trdega kruha. Kako srečna si gospoda! Kaj če bi stopil v vrt. Padlo bo gotovo kaj. Gosposki ljudje so. Tu je malo takih. Dosti imajo.“ Počasni korakov se je začel pomikati v vrt. Odkril se je, nastavil klobuk in prosil mladara.

„No, oče, kaj pa bi vi radi?“ vpraša berača akademski slikar Rado Vukasič.

„I — i — i — kaj? Za en krajcar bi prosil. Ne morem si drugače pomagati. Beračiti moram do smrti.“

Vukasič mu zažene v klobuk nekaj drobiža.

„Bog vam poplačaj, dobri gospod,“ se zahvaljuje berač, Vukasič pa opazuje nekaj časa berača in mu veli naj se ucede. Prosjak uboga, Vukasič na napravi v par potezah na risalni papir njegovo škico.

PODLISTEK.

Logarjev študent in njegova Finica.

„Na potovanju si bil torej? Tudi jaz bi šel s tabo. Zakaj mi nisi tega že prej naznanil?“ Govoril Slavko.

„Veš, nisem mislil, da odidem tako naglo. Kar naenkrat pa mi je šinila v glavo misel, da sem segel v kot po tole stvar, ki je bolj podobna gorjači, kakor spodobni palici. — No, tako sem odšel z doma.“

„Kod pa si kaj potoval,“ je vprašal Slavko.

„To te bo gotovo zanimalo,“ je odgovoril Pavle. „Po Koroškem sem hodil in bil sem tudi pri Mešku.“

„Kaj sta se pa kaj pomenila. Ali si mu povedal, da si poet?“

Se predno je mogel Pavle odgovoriti na to zadnje vprašanje, seže v pogovor zgovorna Finica: „Kaj — poet ste? To me veseli, da imamo pesnika med nami. K nam zahajajo večkrat umetniki v posete. Pravijo, da se jim zdi Logarjeva dolina prav lepa.“

„Tako?“ — je zavrnil Pavle Fininico. „Veste kaj? Meni se pa zdi, da ne hodijo semkaj zaradi Logarjeve doline, ampak najbrže zaradi vas.“

Pri tem, ko so bili francoski veleposelniki nepravilno oropani svojih posestev, se razdeljuje v Rusiji pravično, ne, da bi se koga prikrajšalo. Ruska vlada je pravičeno opazila, da se mora udati volji kmečkemu ljudstvu in da mu mora odpreti pot, po kateri bi si lahko, pravično in ceno pridobilo zemlje.

Povod agrarnega vprašanja na Ruskem je bilo ravno pomanjkanje posestva pri malih kmetih.

Leta 1861. je bilo dano kmetom se oprostiti tlačenstva. Takrat so dobili prvič posestva, akoravno jako malo. Naraslo je število prebivalcev, je pokazalo kmalu pomanjkanje zemlje in izbruh je bil neizogiben.

Vlada je že vnaprej vedela, da je tak izbruh neizogiben, da se bo morala vdati, ter razdeliti veleposlastva med kmete, a to le na pravičen način ne, da bi koga oškodovala.

To je bilo mogoče samo na dva načina: prvič, da bi na državna posestva, katera so bila one čase deloma v najemu premožnejših kmetov, deloma pa ležala neobdelana in zapuščena, razdelila, za mal denar med revne kmete, in drugič, da bi delovala na to, da bi tudi veleposelniki sledili njenemu vzgledu. Zato je tudi ustanovila leta 1881. „Kmečko banko“.

Delovanje te banke je bilo spočetka jako omejeno. Kupovati je smela le toliko posestev, kolikor jih je mogla s svojim poslovnim kapitalom takoj plačati.

Tako se je zgodilo, da je od leta 1896—1904 nakupila le 905.000 desjatin (1.0025 ha) zemlje, od katere se je le 627.000 desjatin prodalo.

Radi tega je pustil car Nikolaj II. po ukazu z dne 3. oktobra 1905, kmečki banki popolnoma proste roke, da je lahko operirala od onega dne na širšem polju.

Dandanes je ta banka osredotočila ves nakup in vso prodajo zemljišč v svojem delokrogu ter deluje kakor posredovalec med kmetom in veleposelnikom, ter dovoljuje tudi kmetom, kateri bi si radi sami pridobili posestev, širši kredit.

Pri tej interesantni spremembi veleposlastev v maloposlastva igra torej ta banka jako veliko vlogo.

Do leta 1877 je bilo v kmetijskih rokah 7.110.000 desjatin. V letu 1905 je znašala last kmetov 25.000.000 desjatin. Torej v teku kratkih 20 let se je potrojila posest kmetov.

Z začetkom revolucije se je to število že znatno povečalo. Že poprej so bile vstaje po nekaterih gubernijah, a te so se pravičeno vdušili.

Že v prvem začetku revolucije je spoznala vlada in plemstvo, da bo trebalo dolgega, neumornega dela, da pride zopet vse v svoj prejšnji, navidezno mirni tek.

Že takrat se je pričela baviti vlada z agrarnim vprašanjem. Prvič je skušala z kolonizacijo oživet razprostrta zemljišča države, katera so bila deloma last velikih knezov, apanaža, katero so dobili tekom časa od carja, deloma last carja samega.

Drugič je hotela ravno tako pridobiti k življenju, propale pokrajine v Sibiriji.

Tretjič je vlada hotela podpirati stremeljenja agrarne banke z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago. S carjevim ukazom od 3. oktobra 1905 je bila agrarna banka podeljena dalekosežna kompetenca.

Posledica temu je bila, da so operacije te banke jako narasle. V dokaz zato naj služi zadnja statistika iz katere posnemamo, da je banka od 3. novembra 1905 do 1. junija 1908 nakupila 4886 posestev, ki so skupno obsegala 5.451.775 desjatin (59.560 km²), torej ozemlje, kakor je na primer povrhuje Češke in Šlezije. To je gotovo izdatna številka, ki nam najjasneje kaže veliki presnovni proces, ki se odigrava sedaj v Rusiji na gospodarskem polju. Za tu gori imenovani kompleks je morala kmečka banka plačati posestnikom več nego pol milijarde rubljev. V tem času je agrarna banka dovolila 14.879 osebam kredita 294.852.584 rubljev za nakup 2.214.788 desjatin. Iz gori navedenih števil je razvidno, da veleposlastvo rapidno prehaja v roke kmetov. Sedaj pa se oglašajo glasovi, kateri se od te spremembe posestva boje velike škode za poljedelstvo. Izkušeni nacionalni ekonomski prerokujejo že sedaj padanje ruskega poljedelstva, ki je v rokah veleposlastnikov veliko več donosno in bilo veliko bolj racionalno, nego v rokah malega kmeta. Če se je pa ruska vlada že začela brigati za blaginjo kmeta, potem pa zahtevajo, naj se ne briga samo za materialne razmere kmetov, marveč naj gleda, da si bodo pridobivali tudi duševne izobrazbe in naj jim da možnost, da bodo napredovali s časom.

Tudi agrarna banka dela vladi skrbi. Gori smo že navedli, da je agrarna banka nakupila nad 5 milijonov desjatin. Zato je izdala zemljiških obligacij 430 milijonov rubljev. Od teh zemljišč pa je mogla v teku treh let in pol prodati le 700.000 desjatin. To se je moglo zgoditi zato, ker je banka brez načrta kupovala zemljišča, ne, da bi bila računala s štiti ozemlji, ki naj bi se bila na podlagi carskega ukaza tudi razdelila. Tako je na primer v okrajih, kjer se je občutilo veliko pomanjkanje zemlje, malo nakupila; v drugih okrajih pa, kjer je bilo zemlje še v izobilju, pa je mnogo nakupila.

Razun tega je pri nakupovanju napravila velik pogrešek, da je danes kupljena zemljišča taksirala tako, kakor da je isto še del veleposlastva, katerega donosa pa kmet ne more pridobivati iz zemlje, ker mu nedostaja potrebnih pomožnih sredstev, strojev, človeških in živalskih moči.

Da bi torej ne trpela še večje škode, je dala banka neprodana zemljišča kmetom v najem za 2 1/2 % kupne cene, kar provzroča deficit 9 milijonov rubljev na leto, kateri deficit mora pokrivati državna blagajna.

Tako je torej sedanje stanje agrarnega vprašanja. Kakor vidimo iz navedenega, ima ta institucija poleg dobrih tudi svoje senčnate strani in vlada in duma bosta imeli še mnogo dela, predno jih odpravijo.

Nase ljudsko šolstvo.

(Dopis z dežele).

Nedavno temu sem čital v „Edinosti“ „Iz učiteljskih krogov“ nek dopis, v katerem želi dopisnik podaljšanje poletnih počitnic za štiri dni, kakor imajo n. pr. v Trstu.

Jaz sicer ne bi imel nič proti temu, če bi to kaj koristilo učiteljstvu samemu in tudi šolski deci sploh. — Ali to je povsem brez haska za oboje, pač pa škoduje kolikor mladini toliko učiteljstvu. V ljudski šoli je že tako za polovico preveč počitnic in šole prostih dni in le čuditi se moram, da kdo izmed učiteljstva hoče še več počitnic. Vsled prevelikih počitnic in preveč nešolskih dni, se vzame na ljudski šoli v e premalo gradiva, otroci se premalo nauče in učiteljstvo ne doseže onega zaželenega vspeha.

V šolskem letu je n. pr. četrtek, nedelja in praznikov 101 dan, velike počitnice imajo 62 dni in 3 dni za šolsko spoved, skupaj torej 166 dni, ki so šole prosti in za šolski pouk popolnoma izgubljeni. — Nisem tako trdosrčen, da bi hotel odpraviti vse šole proste dni, ne, tega Bogvaruj, ker potrebni smo vsi počitka, ampak jaz bi menil, da naj bi se popolnoma odpravilo četrte kakor šole proste dneve ter s tem pridobilo 36 šolskih dni v letu, ki bi dobro služili šolskemu pouku. Na Kranjskem n. pr. ni četrte šole prosti dan. (Mora biti za to pa kak drug dan. Ur.)

Med našim učiteljstvom je, pohvalno bodi omenjeno, mnogo učiteljev in učiteljic, ki res store več kakor svojo dolžnost, ki se res trudijo in mučijo, da dosežejo poveljnih vspehov v šoli, je pa tudi takih, ki komaj čakajo kedaj mine ura šolskega pouka, kedaj pride četrtek in nedelja, kedaj božične, pustne, velikonočne in glavne počitnice, da so prosti službe.

Takim je šola samo zato, da poteče mesec in da dvignejo svojo — sicer ne mastno — plačo.

In ob takih razmerah ni čudo, da se v ljudski šoli ne doseže niti onih vspehov, ki so predpisani.

Ne malokrat sem opazil, da deček, ki je dovršil ljudsko šolo ni znal — da celo ni imel niti pojma o štirih glavnih računih.

Videl sem pisma emigrantov iz Amerike, pisma vojakov, ki so le pred malo leti zapustili ljudsko šolo, pisma, ki so pisana, da se mora človek res prijeti za glavo.

Nekoč sem bil v neki vasi v srednji Istri, kjer nimajo ljudske šole. Seveda dosledno temu je tam mnogo analfabetov. — Konečno je otvoril mlad učitelj šolo, ki je imel res srce za ljudstvo. Ko je videl nevednost tega ubogega a pridnega ljudstva, ni poučeval le za šolo godno mladino, ampak zbral je krog sebe kakih 40 mladeničev v dobi 14—20 let. Poučeval jih je le po zimi po dve uri zvečer in ob praznikih in nedeljah po 3 ure popoldne. Dosegel je nepričakovanih vspehov. Ti mladeniči so se naučili več v dveh zimah nego se nauči naša šolska deca v vseh šestih letih ljudskošolskega pouka.

Ako se pomisli, koliko žrtvuje dežela — in ta dežela smo mi davkoplačevalci — za ljudsko šolstvo, koliko žrtvujejo občine za napravo in vzdrževanje ljudskošolskih poslopij in stanovanj, in ako se primerja v ljudski šoli doseženi vspeh, mora res človeka šče boleti.

Tem vrsticam pa ni namen, da bi koga hujskali proti učiteljstvu Bog varuj, pač pa sem jih napisal z vročo željo, da bi se razmere zboljšale in dosledno temu doseglo bolj vspehe.

Oče več šolo obiskujočih otrok.

Op. u. r. Priobčujemo ta dopis, s pristavkom, da se samo ob sebi umeje, da bomo drage volje prepustili prostor tudi morebitnemu odgovoru iz prizadetih učiteljskih krogov.

Hrvatska kriza.

Nova stranka. — Program. — Kandidature. — Nova kulturna institucija.

Zagreb, 10. IX.

—C— Hrvatska stranka prava je — kakor že javljeno — na svoji seji dne 6. t. m. pristala enoglasno na program nove stranke.

S tem sklepom stranke prava je fuzija koaliranih strank gotova. Rešiti se imajo še neke „formalnosti“ in vprašanje strankinega glasila. Glasilo nove stranke bi imelo

biti dosedanje glasilo naprednjakov „Pokret“.

Ta ima pa 50.000 kron dolga, vsled česar je to vprašanje za novo stranko težavno. Karakteristično je dejstvo, da pri tem sestanku koaliranih „pravašev“ niso bili prisotni štirje duhovniki, ki so členi „stranke prava“. To se tolmači tako, da ti ne pristopijo v novo stranko. To in druga vprašanja bo rešila zadnja seja hrvatsko-srbske koalicije, ki je sklicana za dne 16. t. m.

Splošno se glasi, da bo ban Tomašić akceptiral ta program in da začno po seji koalicije (16. t. m.) pogajanja.

Javljajo se vedno novi kandidati. Kor-tešacije so začele. Samostalne kandidature rastejo kakor gobe po dežju. No, ako bodo dogovori „nove stranke“ s Tomašićem vspehi, zginejo tudi te samostalne kandidature, ki niso nič drugo, nego „šahovski te-kači“ bana Tomašića.

Pri vsej tej krizi moramo zabeležiti neko novo hrvatsko kulturno institucijo. — Cesar je potrdil statut „zemaljskoga poverenstva za obvarovanje i zaščito umjetnih i historičkih spomenika v kraljevinah Hrvatske i Slavonije“.

To poverjenstvo ima nalogo, da pospešuje zanimanje za proučevanje in obvarovanje umetnih spomenikov na Hrvatskem. —

Nekak „veleizdajniški proces“ v Ljubljani.

Iz Ljubljane poročajo, da se snuje tam veleznanimiv kazenski proces radi resolucije, ki jo je poslala razpuščena NDO češkim narodnim socijalcem.

V Ljubljani vlada veliko zanimanje za ta proces. Dosedaj so dobili poziv na sod-nijo med drugimi Strukelj, Jagodic in Cijak. Kakor zagovorniki se je prijavilo že več odvetnikov, med temi tudi dr. Triller.

Sestanek lige slov. železničarjev.

Praga, 10. sept.

Z današnjim dnem so pričele tu manifestacijske slavnosti „Lige“ slovanskih organizacij železniških uslužbencev. Pozdrav slovenskih delegatov je bil nad vse iskren. — Na cesarja Franja Josipa kolodvoru so pozdravljali Slovence v govorih zastopnik kraljevega glavnega mesta Prage, predsednik „Lige“ Navratil ter poslanec Buřival. — Imenom Slovencev so odzdravili g. Ivan Zorec za jugoslovanske uradnike, gosp. Hochmüller za uslužbenca ter poslanec g. dr. O. Rybář. Pozdrav je zaključil poljski delegat.

Zvečer se je vršil jako animirani prija-teljski sestanek na žofinskem otoku.

Dnevne novice.

Državni zbor. Z Dunaja poročajo, da se snide državni zbor dne 8. ali 10. nov. Zasedanje bo trajalo dva tedna. Vlada želi, da bi zbornica v tem času rešila začasni proračun za prvo četrtletje 1911, da bi potrdila že sklenjeno trgovinsko pogodbo s Srbijo, da izvoli delegacije in podaljša iz-premembo poslovnika.

Skupna ministrska seja se bo vršila prihodnji teden. Na tej seji se določi tudi pro-gram za bodoče delegacijsko zasedanje.

Protest čeških občin zoper nepo-trditve Hribarja. Zaradi nepotrditve Hri-barja so protestirali proti Bienerthovi vladi občinski sveti v Prostějovem, Vel. Bytšcu in Tovačevem.

Odložitev bolgarskih manevrov. Na izrecno željo kralja Ferdinanda, izrečeno mi-nistroma Paprikovu in Nikolajevu, bodo ma-nevri bolgarske vojske odloženi.

Srbski konzulati v Bosni. Belgradska „Novo Vreme“ prinaša iz dobro obveščene strani vest, da bodo že tekom t. m. otvor-jeni srbski trgovski konzulati v Sarajevu in Mostaru.

Zveza jugoslovanskih tehnikov na Dunaju. Bolgarsko in slovensko tehniško društvo na Dunaju snujeta v zvezi s srbskimi in hrvatskimi tehnikami zvezo vseh jugo-slovanskih tehnikov. Pravila te zveze, ki se bo imenovala „Jugoslavija“, so že predložena vladi v potrjenje.

Domače vesti.

Seja odbora pol. društva „Edinost“ se bo vršila jutri, 14. t. m., ob 3. uri pop. v Slovenski čitalnici v „Narodnem domu“. Gg. odborniki in odbornikov namestniki so naprošeni, da se je udeležijo v polnem šte-vilu, ker je razpravljati o raznih važnih in nujnih stvareh.

Županova ura. Na uradnike našega magistrata je napravila silen utis vest, da je ostal prvi tržaški citadin, to je njih šef brez ure. Zato so začeli med seboj nabirati denar, da kupijo ilustrislimu novo-uro, katero mu poklonijo na slovesen način.

Če bo imela ura napis: V spomin na kulturne čine 4. septembra 1910 ali kaj po-dobnega, še nismo mogli doznati. Vsekako bomo o tem poizvedovali in obvestili svoje čitatelje.

Arivederci! Prejeli smo: Prišli smo v ero kravalov... Če se človek z najboljšimi

namenili le gane iz mesta, pa prične koj op vseh strani protestiranje in kričanje kot da bi se bilo odprlo nebo in da bi pretil konec sveta. In kdo je tisti, ki največ kriči? Ta, ki vedno samozvestno pravi, da je močan, da se nikogar ne boji, itd. Pri nas igrajo ulogo kričačev svetovno znani pajaci, ki spadajo k velekulturnemu narodu Italijanov. Vsak, bodisi, še tako majhen izlet razburja gospodo tako, da se bojijo za italijanstvo svojih neodrešenih krajev in hajdi: protest sledi za protestom; zmerjanje, zmerjanju; žalitev žalitvi itd. Gospoda pa čisto pozab-ljajo na to, da način njihove „samoobrambe“ vzbuja v nas take občutke, ki bi jim mogli biti še nadležni, če pridejo do izbruha. — Mi, ki smo vendar v mestu tudi doma, mi moramo molčati, ne smemo se gi-bati.

A oni, ki jih ni izven mesta niti pe-ščica, oni se lahko šopirijo po naši okolici, po slovenskem Krasu in uprizarjajo razne prireditve po izključno slovenskih tleh. Kaj pa, če bi mi to prepovedali, zabranili? Kaj, če bi jih poslali dirkat v morje mesto po barkovljski rivijeri? Kaj, če bi ne trpeli raznih prireditev v prid „Legi“ v Boschettu v bližini sv. Ivana? In razni izleti njihovega planinskega društva?

Kaj bi rekli slavni gospodje pri „Pic-colu“, če bi morali lepe nedelje posedati po mestnih kavarnah? — To bi bilo hudo, kaj ne?

In gospodje so res spoznali, da so se zaleteli v svoji gonji proti Slovincem. Če beremo v „Piccolu“ poročila o slavnosti dne 4. t. m. pridemo skoraj do spoznanja, da se gospodje kesajo svojih dejanj iz strahu pred maščevanjem. Sedaj je „Piccolo“ poln hvale in komplementov do okoličanov, ki se baje niso odzvali povabilu za sprejem gostov, ampak so ostali mirno doma. Hvali in se klanja na vse strani, ker je v strahu, da bi moralo italijansko občinstvo sedeti doma za pečjo in gledati le od daleč lepo okolico. Strah jih je! In če jih je strah, so morali napraviti vendar nekaj več kakor „reazione cittadina“.

Ne pomaga vam nobeno zavijanje in komplimentiranje.

Kar mora priti, to bo prišlo prej ali slej, ko si vi ne boste niti tega mislili. In tedaj bo marsikdo preklinjal hujskače, ki so krivi vsem mogočim drugim dogodkom.

Kar se pa tiče okoličanov povemo „Piccolu“, da če bi vse okoličane, ki so bili pri nedeljskem vsprejemu, spravil na streho svoje palače, bi se ta gotovo vdrla in morda bi jih občutili gospodje na lastnih glavah.

Ali okoličani in slovenski meščani so se izkazali razsodne in kulturne, a vi ste se s strelji oblatili svojo pseudokulturo na večne čase. Tedaj nič hinavskih komplimentov, nič lizanja; mi znamo, da ste vsi mačke, ki spredaj lizete a zadaj praskate. Ali vedite, da praskati znamo tudi mi! In še kako!

Okoličan.

Ne razumejo slovenski v pisarni žup-nišča pri Sv. Antonu novem namreč. Včeraj popoldne je bil namreč naš človek Josip Kodrič v župnišču pri Sv. Antonu novem, da bi dobil krstni list za svojo 6-letno deklico ki začne hoditi letos v šolo. Pisar, ki je tam uredoval pa se je zadril na slovensko prošnjo: „Non capisco“.

Tedaj je Kodrič potkal na vrata žup-nikove sobe in prosil župnika, naj pojami pisarju, kaj bi rad imel. Župnik je to tudi storil. Tedaj je rekel pisar Kodriču sloven-ski: „Tu treba kolek za eno krono“.

Prej ni razumel slovenski, a potem pač. Da se nahajajo tudi v tržaških župniških pisarnih taki bedasti italijanski fanatiki, pač ne bi bili nikdar verovali.

Milaneži v Tridentu. Minoli petek je bilo prišlo 57 členov milanske ljudske uni-verze na obisk v Trident. Ker se je policija bala, da ne bi prišlo do irredentističnih izjav, je prepovedala vsak vsprejem na ko-lodvoru. Tekom dneva je sprejel goste tri-dentski župan dr. Silli, kateremu je izrazil govornik Milanežev bratska čustva, ki jih Milan goji za Trident. Ker je bil namenjen skupni izlet s tridentskimi Italijani v Lava-rono in od tam do italijanske meje, je po-litiška oblast nastavila na Lavaronski planoti močen oddelek orožništva, da bi s tem preprečila morebitne irredentične demonstra-cije.

Prireditelji izleta so bili, predno so odpotovali, poklicani pred milanskega pre-fekta, ki jim je priporočil, naj se med svo-jim bivanjem na avstrijskih tleh izogibajo vseh protiaustrijskih izjav. — Radi tega svarila je 90 od 150 prvotno namenjenih iz-letnikov ostalo doma.

Razlika med Slovenci in Italijani je velika. Še kadar nas slišajo, da med seboj govorimo slovensko, jih grabi jeza in kre-se mraz, češ, da Trst je italijanski in zato da je v njem občevalni jezik edino italijanski. Gorje pa onemu Slovincu, ki je tako pre-drzen, da se upa priti v kak italijanski „br-log“.

Imenujejo ga za „asina“, špijona, pre-drzneža, rušitelja italijanstva itd., ga še celo dejansko na falotski način napadajo in ga gotovo, bo-li še dihal prosti zrak. Zgodilo se je, kar se ne bi imelo nikdar zgoditi, namreč, da sta navešakoma, dva komaj v Trst prišedša Slovence zašla, pozno po noči v restavracijo „Boschetto“, kjer se je vršila

„Legina“ veselica. Ta dva mladeniča sta seveda govorila med seboj slovensko. Da bi nikdar ne znila besedice!

Italijani so jih, naravnost rečeno, na fa-
loitski način skoro vrgli ven. Vse kaj dru-
gače pa se vedemo mi Slovenci napram
Italijanom. Če kdo „zabrede“ k nam, ga
poslužimo v njegovem jeziku in mu gremo
na roko.

Predminolo nedeljo je prišel neki pa-
meten Italijan na veselico NDO v Rojano.
Poslužen je bil seveda v laškem jeziku. —
Pozneje je prišel k paviljonu, kjer je bil tudi
uljudno poslužen. Govoril je gramatično ita-
lijanski.

Kaj je bil, ne vemo. Izrazil se je zelo
laskavo o uljudnosti Slovencev in še malo
svotico daroval, v korist podpornemu fondu
NDO.

Rekel je, da si ni nikdar mislil, da smo
Slovenci tako uljudni. Samo ta slučaj naj
priča, kako spoštovanje uživamo mi Slovenci
tudi med pametnimi Italijani. Pomislimo sa-
mo, kaj bi napravili Italijani kakemu Slovincu,
ako bi bil tako predržen, kakor je bil oni
pameten Italijan, da bi prosil na italijanski
prireditvi kako reč v slovenskem jeziku.

Glede pameti, uljudnosti in olike pač
ne menjamo z svojimi najbližnjimi „kulturni-
mi“ sosedi Italijani!

Ilirski.

Začetek šol. leta na družbenih šo-
lah v Trstu. — Šol. leto 1910—1911 se
začne na vseh šolah družbe sv. Cirila in
Metoda s sv. mašo v ponedeljek, dne
19. t. m.

Vpisovanje se vrši v soboto dne 17.
t. m. in v nedeljo, dne 18. t. m. od 9.
do 12. ure dop.

Stariši naj prinese s seboj za novo-
ustopivše učence in učenke 1. razr. krstni list
(zadostuje tudi izpisek iz krstne knjige), da-
lje spričevali o cepljenih kozicah in zdravih
očeh.

Učenci, ki vstopijo iz drugih šol, naj
prinese poleg tega še zadnje šolsko iz-
vestje.

Vpisovalo se bo za sledeče razrede:
A) u ul. Giuliani št. 46. Sv. Jakob. 1)
za deške razrede od I. do V. 2) za dekl.
razrede od I. do VI.

B) na Acquedotto št. 22 II. nadstr. 1)
za deške razrede od I. do III. 2) za dekl.
razrede od I. do IV.

Drugi veliki koncert Št. Jakobške Či-
talnice se vrši v nedeljo 18. t. m. v dvo-
rani „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu. Ka-
kor je prvi Čitalniški koncert izpal v vse-
občo zadovoljnost tako bo gotovo vsakdo
še bolj zadovoljen, s tem koncertom. Kakor
vedno hoče tudi sedaj „Čitalnica“ podati sl.
občinstvu izrednega užitka. Na koncu kon-
certa bo seveda nekaj za smeh, a za sme-
hom pa rajanje ob zvokih društvenega or-
kestra. Nikdo naj ne zamudi te lepe pri-
reditve!

Književno obvestilo v sobotni številki
glede knjige „Predpisi o nespornih pravnih
stvarih“ treba popraviti v toliko, da knjiga
ne velja eno krono, temveč s e d e m k r o n o ,
kar je vsled obširnosti knjige lahko umljivo.

Opozorjamo slavno občinstvo, da se
je preselila knjigarna in papirnica Josipa
Gorenjca v ulico Caserma št. 6 zraven ka-
varne Commercio.

Razpisane službe. Na c. kr. državni
realni v Trstu z nemškim učnim jezikom je
razpisano mesto pravega telovadnega uč-
telja.

Pri namestništvu v Trstu ter okrajnih
glavarstvih v Gradiški in Sezani je razpi-
sano po eno mesto namestniških slug.

Zanimiv naslov. Te dni je prišel na
tukajšnji državni kolodvor sod vina, ki je
bil spremljan z voznim listom, ki je imel
sledeči naslov: P. T. Rollfuhrunternehmung
Gašperini für Vondruška restano Stazione al
Telegrafo, Triest vis a vis Poštne Palače.
Kakor odpošiljatelj je bil podpisan Andrea
Colja iz Reifenberga št. 319.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Ker se je naveli-
čala življenja, se je v nedeljo hotela prosti-
tutka Ivanka Berton, stara 22 let, stanujoča
v ulici Fortino, zastrupiti z neko kalijevo
raztopino. — Igea jo je spravila v bolniš-
nico.

Svedrovci. Kakor smo včeraj na kratko
poročali, je bila blagajna v skladišču kolo-
nialne trdnice Fonda & Comisso v ul. Sta-
dion prevrtna po slavnem receptu in v kra-
den znesek K 8000, ki se je v njej nahajal.
Tudi predalčki vseh miz v pisarni so bili
ulomljeni in prebrskani. — Sum se je takoj
obrnul na vajenca Jurija G., starega 17
let, sina iz dobre rodbine, ki je enemu iz-
med tatov dal ključke skladišča, tako, da so
tatovi potem napravili posnetek ključev.
— Policija je radi tatvine aretirala pe-
tero oseb: isti so Santo Vittori, 17-letni
mizar, Guido Qualla (!), 20-letni neza-
posleni pisar iz Gorice, Henrik Trevisini, 27-
letni mizar, brat poslednjega Romeo Trevi-
sini, 20-letni ladijski natak in Karl Osana,
24-letni zasebni uradnik. Ta le zadnji je bil
že opetovano kaznovan radi goljufije in tat-
vine. Lansko leto je bil obdolžen, da je bil
vdeležen pri ulomu blagajne v neki stari-
narski trgovini v ul. Istituto, ali se je po-
stopanje proti njemu ustavilo radi pomanj-
kanja dokazov. Aretiranci so več ali manj

priznali vsi. Od plena se je pri njih našlo
samo še 1450 K. Razun tega je Trevisini
imel, ko je bil aretiran 450 K v žepu. —
Blagajno sta prevrtna Santo Vittori in Hen-
rik Trevisini.

(O svedrovcih smo prejeli še nadaljno
poročilo ali radi pozne ure je nismo mogli
priobčiti danes.)

Regnikolska junaštva. Saturno Picci-
nini, star 41 let iz Imole v Italiji je v ne-
deljo ponoči srečal na ul. S. Filippo meha-
nika Ivana Švara in ga apostrofiral: „Kaj
bi storili Vi, če Vas prav salamsko su-
nem?“

Na to Švara prav mirno: „Potem bi
jaz tudi Vas malce sunil“.

Romagnol je na to, ne da bi črhnil
potegnul urno iz žepa britev, jo odprl in
planil s tako močjo proti Švari, da se je
zvrnil na tla. Pritekli so ljudje, ki so bes-
neža razorožili in izročili redarjem.

Nasilen vojak. V nedeljo zvečer je bil
tu na dopustu nahajajoči se vojak 3. gorsko-
topničarskega polka št. 3, Josip Hotesch
mirno zaspal na naslonjaču v veži kinema-
tografa „Iride“ v ul. G. Caprin. Ko ga je
redar vzbudil in pozval, naj zapusti lokal,
je Hotesch, ki je bil civilno oblečen, začel
kleti ko Turek in psovati redarja, kakor
kaka babnica s stare Rene. Redar ga je
seveda aretiral, ali vojak se je zoperstavil z
vso silo in še le več redarjev ga je potem
užugalo. Renitentnega mladiča so izročili vo-
jaškemu poveljstvu.

Avtomobil povozil deklico. Včeraj ob
4. uri popoldne je avtomobil št. 931, la-
stnina kneza Thurn Taxisa, v ulici Istria
povozil štiritletno deklico Ludmilo Pletershek.
Deklica je na potu v bolnišnico umrla.

Koledar in vreme. Danes: Virgilij
muč. — Jutri: Povišanje sv. Križa.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne
+ 24° Cels. — Vreme včeraj: Oblačno,
veter.

Vremenska napoved za Primorsko:
Semtertja oblačno. — Hladni vetrovi. Tem-
peratura mila.

Izprod sodišča.

Obup zapuščene.

30-letna Josipina Zigler je imela že več
let ljubavno razmerje z Antonom Simonitom.
To ljubavno razmerje je rodilo pet otrok,
katerih sta dva še živa, dočim so bili trije
tako srečni, da so umrli.

Zadnje čase se je namreč Simonitova
ljubav do Josipine vedno bolj ohlajevala,
dokler ni slednjič popolnoma zmrznila. Do-
kaz temu zmrznjenju ljubezni je, da se je
Simonit dne 24. maja t. l. oženil z drugo
žensko, ki jej je krstno ime Ema.

Nič ni koristilo, da je Ziglerjeva opo-
zarjala Simonita na njegovo dolžnost za
vzdrževanje otrok, in ravno tako nič po-
magalo, da je Ziglerjeva obvestila ono, ki
je imela postati Simonitova soproga, da je
Simonit oče njenih dveh otrok: Anton Si-
monit se je dne 24. maja t. l. — kakor smo
že povedali — oženil s svojo novo zaro-
čenko, pustivši Ziglerjevo z dvema otrokoma
na cedilu brez vsake oskrbe.

Ko je Ziglerjeva izvedela, da se je Si-
monit že oženil in da je njen up popol-
noma splaval po vodi, je šla — vsa iz sebe,
in sicer že dne 28. maja, torej štiri dni po-
tem, ko se je bil Simonit oženil — na nje-
gov dom.

A Simonita ni bilo doma, njegova so-
proga, Ema, se je pa bila zaklenila v stano-
vanje. Ziglerjeva je vdarila in brnila par-

... Strokovni zdravnik ...

za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni

Med. Dr. Jos. Pogračnik

ordinira zopet

od 11 do 12 in od 2 do 1/4 ure
v Ljubljani, Slovenski trg 8.

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste štev. 12, I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE
najnovejše mode (od 50 K naprej)
in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

TRŽAŠKI SLOVANI in posebno okoščani
po raznih opravilih, imajo najlepše in najpri-
mernejše zbirališče v dobro poznani

:: Kavarne Universo ::
ki se nahaja na trgu pred „Narodn. domom“
št. 1, uprav nasproti restavracije „Balkan“. V
kavarni so poleg izvrstne kave na razpolago
vsakovrstni likerji in razni slovenski, nemški
in laški časniki in vsa boljše ilustr. revije.
Za obilen obisk se priporoča FRANJO BOJC.

Odda se meblirano sobo za 15. tega meseca
enemu gospodu. — Ulica Giovanni
Boccaccio 18, II. n 1494

IVAN KLUN
naznanja slav. občinstvu, da je odprl na
novo urejeno prodajalno
jestvin v Sv. Ivanu št. 506
(pri Trstu) ter se priporoča slavnemu ob-
činstvu pri sv. Ivanu in bližnji okolici
za obilen obisk. — Pošiljate na deželo.
CENE ZMERNE.
Stalnim odjemalcem dva odst. odbitka.

G. De Vecchi & S. Skerl
nasledniki A. FONDA
Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga ovsa

klaje in otrobov.

Prodaja na drobno in veliko. Ogrski oves po 16
K. SENO prve vrste po 7 K. Otrobi „Vene-
zia“ po 15 K. Otrobi „Vittoria“ po 14 K 50

Avtorizovana dunajska šola.
ustanovljena
rezanja oblek, izdelovanja oblek in perila
ANA NOVAK - TRST
ulica San Lazzaro 16, III

ANTON REPENŠEK
knjigovez v Trstu, via Cecilia 9
priporoča slavnemu občinstvu
svoje moderno urejeno delavnico,
v kateri se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča
dela točno in po zmernih cenah.
SVOJI K SVOJIM!

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gospoda dra. V. Urmanoff, Rachovo

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Izdelek ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di
China Ferruginoso Serravallo), mi je dalo izvrstne uspehe pri malo-
krvničnih bolnikih po malariji. Ta bolezen je v naših obdonavskih krajih
jako razširjena in konvalescenti vdobé v Vašem izdelku imeniten kre-
pičen pomoček, ki obnovlja rdeča krvna telesa, katera uničujejo La-
veranovi parasiti.

RACHOVO, 26. oktobra 1909.

Dr. V. URMANOFF.

Veliki kinematograf BELVEDERE
TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Torek 13., Sreda 14. in Četrtek 15. septembra 1910:

- 1) Pathé Journal, zadnje novosti dneva.
- 2) Arsenio Lupin proti Holmes Scherlok (Razburljiv prizor).
- 3) Parček počiva. (Jako smešno).

V petek 16. velika komična predstava. Traja eno uro.

Rabite za streho vaših hiš

Sternit

SKRIL.

STERNIT-TOVARNA LUDWIG HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo in zaloga V. JANAH in drug, Trst, Via Sanità 25

krat po vratih in ponovno na ves glas zavpila da hoče Simonitovi ženi, Emi, pokvariti obraz z vitriolom ali pa s karbolno kislino in da jo hoče umoriti.

Vsled tega sta jo zakonska Simonit ovadila, a na podlagi te ovadbe je državno pravdnstvo tožilo Ziglerjevo radi zločina javnega nasilstva potom nevarnih groženj, predvidjenega po § 99 k. z. in kaznjivega po § 100 istega zakonika.

In včeraj se je vršila na deželnem sodišču tozadevna razprava proti Ziglerjevi, katero je branil odvetnik Petronio. Toženka je priznala, da je šla k Emi Simonit in da jo je tudi razžalila, tajila je pa, da bi bila izrekla inkriminirane grožnje.

Priče Ema Simonit, Maria Miani in Katarina Nani so pa potrdila obtožbo, vsled česar je sodišče obsodilo Ziglerjevo na dva tedna trde ječe.

Društvene vesti.

Kolesarsko društvo „Balkan“. Danes ob 7.30 uri zvečer seja v „Del. podp. in bral. društvu“ ul. Stadion 19. Vabljeni so vsi oddelki, ker se bo razpravljalo o kolesarski dirki.

Pevsko društvo „Trst“ opozarja gg. pevce na pevsko vajo, ki se vrši nocoj ob 8 uri in pol v veliki dvorani NDO. — Jutri tamburaška vaja.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes se ponovi velika sicilijanska ljudska drama „Malia“ od Luigi Capuano, ki je v nedeljo dosegla velik uspeh. Nastop Mimi Aguglia je v tej drami nekaj občudovanja vrednega; z elementarno, vznetajočo silo prihaja v tej njeni interpretaciji patološka strast do izbruha.

DAROVI.

Za možko CM podružnico se je nabralo 7 K za poklonjeno sadje mesto odškodnine darovalcu inženirju S. Denar hrani tajnik.

Za možko podružnico CM v Trstu nabralo se je med kvartarji v znaku obžalovanja na ukradeni uri tržaškemu županu 80 stot., katerim je pridodal Nace Petrov 2 K in g. H. K. 40 stot. Skupaj 3 K. Denar hrani uprava.

— Na predlog boterce Marice je nabral boter France K 10 za podružnico sv. C. in M. v Rojanu.

— Za otroški vrtec na Vrdelci je podaril Fran Godina 1 K.

Vesti iz Goriške.

x Začetek šolskega leta se bliža. Treba bo raznih potrebščin, kakor knjig, pisalnih in drugih stvari, oblačil obuvaj itd. Vse te potrebščine se dobe v veliki izbi v naših narodnih trgovinah. Kdor bo grešil proti našemu geslu, ta ni več naš, ta je izdajica!

x V nedeljo je bilo v Gorici vse mirno. Lahi so bili po sobotnem shodu sklenili, da se bodo v nedeljo zjutraj postavili v velikih množicah pred „Trgovski dom“ in pred ljudski vrt, kjer bodo čakali Slovencev, da jih napadejo. — Mislili so namreč, da bodo imeli tam Slovenci ob tem času protestni shod, kateri seveda sploh ni bil napovedan.

V nedeljo zjutraj pa ni bilo nikogar na določenem kraju; le tu pa tam so bili poskriti Lahi v dvoriščih raznih hiš okoli „Trgovskega doma“. Ko so se prepirali, da Slovencev le noče biti, so se razšli.

Radovedni smo, če bodo tudi tako zaplotno čakali v laških botegah na Slovence, če se bodo le-ti prikazali na vratih?

Zahvala. Tukajšnje županstvo mi je izročilo 50 K (petdeset kron) za šolske potrebščine šolske mladine komenske občine. To svoto sem porazdelil na štiri dele v razmerju občinskega davka posameznih občin in sicer: Komen, potem Sveto, Volčjigrad, Tomaževica-Malidol oddavši dotične svote šolskim vodstvom v Komnu, Svetem, Tomaževici in v Volčjigradu v ta namen.

Izražam tem potom županstvu v imenu učiteljstva in uboge šolske mladine najsrčnejšo zahvalo! Bog povrni stotero!

Krajni šolski svet v Komnu.

Anton Leban, pred.

Druge slovenske dežele

„Sokol“ v Ilirski Bistrici priredi dne 18. t. m. v prid „Sokolskemu domu“ veliko ljudsko veselico z javno telovadbo. Ta dan je naš praznik, praznik bratov Hrvatov, Srbov in reških Slovencev, ki pridejo k nam s svojimi vrlimi Sokoli s posebnim vlakom.

Za zabavo bo preskrbljeno dovolj; ob sviranju vrle „Voloske godbe“ in bratske sokolske godbe iz Herpelj in slav. pevskih društev se bo v pozdrav našim gostom razlegala „Lepa naša domovina“ in „Slovenec in Hrvat“.

Tujci v Opatiji. Od 1. januarja do 7. sept. 1910 je obiskalo Opatijo 35.290 gostov; potem 3309 pasantov, torej skupno 28.599 oseb. — Od 1. do 7. septembra

1910 je na novo došlo 1223 oseb. — Dne 7. septembra 1910 je bilo navzočih 3953 oseb.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stot. Plača se takoj lns. oddelku.

Proda se 13 hl dobrega istrskega vina po 40 K hl. Zaužana cena. Via Solitario 15, III. pr. Kočaču. 1509

Piacista sprejme v službo tako j fotograf Jerkič, Trst, Poste 10. 1487

Odda se meblirana soba s hrano ali brez pri dobri mli družini, Ulica Farneto 58, II. 6. 1511

Odda se takoj v najem kuhinja soba in shramba za K 17. Kolonja 26, v hiši, kjer je mesnica. 195

Odda se takoj ena soba v ulici Pondares št. 8, II. n. 1507

Dijaka sprejme na hrano in stanovanje, skupno z domačim sinom, dobra slovenska družina. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti.

Gostilna se proda. Vzrok družinsko nesoglasje. Naslov pove Inzeratni oddelk Edinosti pod šte. 1498. 1498

Osemnajst popolnoma čistih letnikov (Zvon, zlovan in Dom in svet) prodam po znižani ceni radi pretezne knjižnice. Naslov pove Inzeratni oddelk Edinosti. 1503

Italijanski, hrvatski podučuje: hitro in praktično izvežbani učitelji omenjenih jezikov. Informacije v Inzeratnem oddelku Edinosti. 900

Lepa prilika! V našem se odda takoj prodajalna jestvin z vso pravo, pod jako ugodnimi pogoji v Gorici. Natučenejše podatke se poišče: Kapucinska ulica št. 1, v trafiki. 1479

Mihael Pernarčič Trst, ulica Romagna 16, stavljen in umetniški mizar, izvršuje vsakovrstne specialitete za notranje in zunanje uredbe v stanovanjih, pisarnah itd. Cene zelo zmerno. Priporoča se vsem Slovanom. 755

Mlada babica z deželo, katera je že eno leto prakticirala izšče službe pri kakti stari babici v Trstu kot pomagalka. Pismene ponudbe z pogoji pod „MLADA BABICA“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 1417

Brivci pozor! Dobro upeljana brivnica brez konkurence se po ceni proda; ugodni pogoji in gotova ekzistenca. Istotam se sprejme dobro izurjen brivski pomočnik. Naslov pove Inzer. oddelk Edinosti. 1496

Zasebni dekliški licej

Izborna lega, krasen razgled na Adrijo, park in igrališče, moderno opremljeno poslopje: električna razsvetljava, kopališče, telovadnica. Učni jezik nemški, poleg tega francozsko, angleško, italijansko in kurza za slovenščino. — Letna penzija 600 K; šolnina: za licej 160 K, za trgovski kurz 100 K, za gospodinjstvo šolo 200 K, za ljudsko šolo 100 K. — S prihodnjim šolskim letom se otvorijo prvih pet licejalnih razredov.

Na zahtevo se dpošljejo prospekti.

Na zahtevo se dpošljejo prospekti.

Prošnje vsake vrste, tudi na Nj. Veličanstvo se izgotovljajo v ulici Felice Vene- zian št. 27, I. 1459

Giacomo Monaro

urar in dragotinar v Trstu, ulica della Guardia 22

VELIKA IZBERA SREBRNIH IN ZLATIH PREDMETOV. — POPRAVE IN NAROČILA SE IZVRŠUJEJO PO NAJZMERNEJŠIH CENAH.

Kupuje se zlato in srebro.

Marino Pečenko

Obrtno-umetni zavod za izdelovanje lesa

& Co.

DELAVNICA:

Trst, via della Tesa, 31.

ZALOGA POHIŠTVA:

via Madonnina št. 12.

Velika izbora spalnih sob, od kron 250 do 300 in 360 ter posameznega pohištva. —

cene zmerno. — Ceniki na zahtevo.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

VOZNI RED

veljaven od 16. julija 1910 do nove odredbe.

Proga TRST-METKOVIČ A

Odhod iz Trsta v ponedeljek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v soboto ob 6. uri zjutraj.

Proga TRST-METKOVIČ B

Odhod iz Trsta v četrtek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v sredo ob 6. uri zjutraj.

Proga TRST-METKOVIČ C

Odhod iz Trsta v soboto ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v četrtek ob 6. uri zjutraj.

Proga TRST-KORČULA

Odhod iz Trsta v torek ob 5. uri popoldne. Dohod v Trst v ponedeljek ob 6. uri zjutraj.

Intelligenten mlad gospod, čedne zunanjo premoženja, v prijaznem kraju Kranjske se želi v svrhu živitve seznaniti z mirno, dobro srčno, inteligentno, 20 do 30 letno in zdravo gospico, ki bi imela veselje da trgovine in bi mu zamogla s primernim zneskom, kojega je navesti, pripomoči izvesti večje industrijsko podjetje. Prosi se tudi svoje zmčnosti in domače razmere pojasniti. Tajnost zadržana in se anonimno ne upošteva. Porudbe pod „Zelim si srečo 50-000 W. B. 9501“ v zaprti kuverti če mogoče se silko, kojo se diskretno vrne na: Rudolf Mosse, Dunaj I, Seilerstätte 2.

Zaloga jesiha, olja mila in sveč

Karl Silvestri

ul. Barriera vecchia 41.

Blago prve vrste

po zmernih cenah.

Postrežba na dom. TEL. 17-35.

Bogomil Pino

bivši urar v Sežani:

ima svojo novo

PRODAJALNICO: UR

v TRSTU

ulica V. Bellini 13

(nasproti cerkvi sv. Ant. nov.)

Usakovrstne verižice

PO TOVARNIŠKIH CENAH

Svetloba stotih sveč

s stroškom 1/4 stotinke na uro. Brez tekočine, brez dima, brez vsake mrežice. — Luč na benzin

„TITUS“ je najbolji, najbolj perfektni in najbolj ekonomični način razsvetljave. Cenik zastoj.

GASPARI & MICHELICH

ulica F. Venezian št. 16, Trst. TELEFON 24-19

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : | koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II, n.

Velik izbor

Izdelanega perila, ovratnikov, zapestnic, srajc, nogavice in rokavice. — Žepne rute tneat od Kron 1 dalje. — Rokavice iz kože od K 2.30 dalje. Dežniki od Kron 2.50 dalje. — Vse to se dobiva v NOVI

PRODAJALNICI

ENRICO ZERQUENICH

Trst, Passo S. Giovanni 2 (Nasproti Novim obokom)

FRIDERIK SCHWARZ

Trst, Via Valdirivo št. 3, Trst

Zastopnik: znanih: mlinov

SZMOLENSKY & COMP.

==== SZABATKA ====

Proi parni mlin Békéscsaba

Akcijska družba parnih mlinov

Baja. — Zastopnik za Trst, Go-

riško, Istro in Dalmacijo.

RIHARD NOVAK & C.

Pekarna in slaščičarna s

prodajo moke

TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13

Postrežba: točna.

CENE ZMERNE.

HOTEL BALKAN

70 sob, električna razsvetljava, lift, kopelji. CENE ZMERNE. I. KÖGL.

HOTEL BALKAN